



POLITIETS
FELLESFORBUND

Interne varslingsrutiner for tillitsvalgte i Politiets Fellesforbund

1. Innledning

Politiets Fellesforbund ønsker at våre ansatte og tillitsvalgte skal si i fra om kritikkverdige forhold i vår organisasjon. Varsling om kritikkverdige forhold skal tas imot som noe naturlig og positivt, for at vi skal lære av våre feil og komme ut av slike prosesser med høyere etisk standard.

Politiets Fellesforbunds vedtak om at vi ikke anbefaler våre medlemmer å varsle er ikke i strid med dette. Vi har i mange år, ved gjentatte anledninger og gjennom flere alvorlige varslingssaker i politiet, påpekt det absolutte behov og krav om at varslervernet og rutiner for håndtering av varslingssaker må forbedres og styrkes. Vår erfaring viser at det ikke er tilstrekkelig ivaretagelse av involverte parter i et varsel. Det er store mangler for å sikre tillitsvekkende og habile undersøkelser av varslene. Den psykiske påkjenningen er for stor, og det er manglende opplæring og erfaringslæring. Samlet sett er det ikke tilstrekkelige systemer og rutiner for håndtering av varslingssaker i politiet, noe som gjør at Politiets Fellesforbund ikke ønsker å utsette sine medlemmer for dette. Din trygghet og sikkerhet er det viktigste.

Vår visjon «sterkt fellesskap, trygghet for alle» og våre verdier, samhold, engasjement, mot og ansvar, gir oss et godt grunnlag for både å forebygge og varsle om kritikkverdige forhold og håndtere varslingssaker på en god måte.

Som ansatte og tillitsvalgte skal vi ha et bevisst forhold til hvordan vi opptrer på vegne av vår organisasjon og våre medlemmer, med hverandre, i møter, på samlinger og kurs.

Politiets Fellesforbund har utarbeidet en veileder for tillitsvalgte om varsling. Her finnes informasjon om juridiske og psykologiske aspekter, hvordan utforme et varsel og tiltaks-kort for hvordan vi skal håndtere varslingssaker på vegne av våre medlemmer.

Denne rutinen gjelder primært for alle tillitsvalgte i Politiets Fellesforbund, men skal også benyttes hvis et medlem finner grunn til å varsle om kritikkverdige forhold i forbundet. Politiets Fellesforbund har også en egen intern varslingsrutine for ansatte på forbunds-kontoret.

Varslingsreglene i arbeidsmiljøloven gjelder i et arbeidstaker-arbeidsgiver-forhold. Varsling om kritikkverdige forhold i politiet skal håndteres i tråd med politiets rutine. Arbeidstakere som varsler i rollen som verneombud eller tillitsvalgt, omfattes også av varslingsreglene. Varsling internt i Politiets Fellesforbunds organisasjon, håndteres i Politiets Fellesforbund.

Politiets Fellesforbunds varslingsrutiner er en del av vårt systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

2. Varsling om kritikkverdige forhold

2.1 HVA ER VARSLING?

I Politiets Fellesforbund legger vi til grunn at varsling vil si at man slår alarm om en situasjon eller rapporterer om et forhold man har blitt oppmerksom på innad i organisasjonen og gir beskjed til noen som har myndighet til å gjøre noe med det, med håp om å få slutt på eller bedret det kritikkverdige forholdet.

Det inngår som en del av yringsfriheten å varsle om kritikkverdige forhold (grunnlovs-festet).

2.2 HVA ER KRITIKKVERDIGE FORHOLD?

Med kritikkverdige forhold menes forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet, for eksempel forhold som kan innebære: fare for

liv eller helse, fare for klima eller miljø, korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet, myndighetsmisbruk, uforsvarlig arbeidsmiljø og lignende (jf. AML § 2A-1, nr. 2).

Det er innholdet i ytringen som definerer hvorvidt det er varsling. Når man ytrer seg, så gjør man det til noen som har myndighet til å gjøre noe med det kritikkverdige forholdet.

Det er også forhold som nødvendigvis ikke er kritikkverdige etter lovens forstand. For eksempel vil normalt ikke interne personkonflikter eller uenighet ut ifra egen personlig overbevisning, kritikk mot prioriteringer i et lokalt lønnsoppgjør m.m. være kritikkverdige forhold. Samtidig kan det likevel utvikle seg til å bli en varslings sak, dersom det skjer en forverring, forholdet endrer karakter eller blir håndtert på en kritikkverdig måte.

2.3 HVORDAN VARSLE FORSVARLIG?

Når man varsler om kritikkverdige forhold står det sentralt at man varsler forsvarlig. Dette for at man gis varslervern. Forsvarlig fremgangsmåte ved varsling vil si å varsle i god tro, men man trenger ikke å ha rett. Intern varsling er alltid forsvarlig. Varsling i tråd med disse rutinene er alltid forsvarlig. Varsling i tråd med rapporteringsplikt er forsvarlig. Varsling til offentligheten kan være forsvarlig om intern varsling ikke har nådd frem, men tillegges da et forsterket aktsomhetskrav.

3. Til hvem varsler jeg? Politiets Fellesforbunds varslingskanaler for tillitsvalgte og medlemmer

1. Lokale tillitsvalgte eller medlemmer skal som hovedregel varsle til sin lokallagsleder. Dersom varselet gjelder lokallagsleder,

skal varselet gå til forbundsleder. Sentrale tillitsvalgte (foruten forbundsstyret) skal som hovedregel varsle til generalsekretær. Dersom varselet gjelder generalsekretær, skal varselet gå til forbundsleder.

2. Det er mulig å varsle ledelsen via verneombud, tillitsvalgte, eller andre i ditt lokale styre.
3. Politiets Fellesforbunds landsmøteoppnevnte varslingsnemnd er varslingskanal hvis varsel omhandler et forbundsstyremedlem.
4. Politiets Fellesforbund har opprettet en ekstern varslingskanal som skal sikre uavhengighet og nøytralitet. Den som ønsker å bruke den eksterne varslingskanalen skal varsle til advokatfirmaet som Politiets Fellesforbund samarbeider med. Per oktober 2021 er valg av firma under forhandling. Ta kontakt med Anna H. Sollien, fagleder tariff og arbeidsliv, for nærmere detaljer.

Det er mulig å varsle anonymt. Politiets Fellesforbund anbefaler og ønsker ikke dette av hensyn til innhenting av opplysninger, kommunikasjon med varsler, belastninger for den det er varslet om, kontradiksjon og informasjon til de involverte. Ønsker man å varsle anonymt, kan man sende dette per brev til sin lokallagsleder eller generalsekretær.

4. Hvordan håndteres et varsel i Politiets Fellesforbund?

1. Varsler får kjennskap til om et mulig kritikkverdig forhold, og vurderer om det kan varsles på en forsvarlig måte. Varsler søker ev. råd hos andre tillitsvalgte (se Politiets Fellesforbunds veileder). Varsler bestemmer seg ev. for å varsle.

2. Varsleren varsler internt i Politiets Fellesforbund, se punkt 3.
3. Ved mottak av varsel om kritikkverdig forhold er lokallagsleder eller generalsekretær ansvarlig for varselet. Hvis disse er inhabile, er forbundsleder ved forbundsstyret ansvarlig. Hvis det av ulike grunner ikke er tilstrekkelig habilitet o.l. kan kontrollnemnda tre inn. Politiets Fellesforbund ønsker håndtering av varslingssaker på lavest mulig nivå.

Varsler og omvarslede skal umiddelbart få informasjon om at varselet er mottatt. Det er viktig at varsleren får informasjon om prosessen, hvor lang tid det kan ta og hvilken tilbakemelding varsleren kan forvente å få. Varslerens identitet bør så langt som mulig behandles konfidensielt, dersom varslere ønsker dette.

Det skal foretas en risikovurdering av varslere og omvarslede situasjon, slik at de ikke utsettes for gjengjeldelse eller uforsvarlig arbeidsmiljø. Nødvendige tiltak skal vurderes både av psykososial og arbeidsmiljømessig art.

Ansvarlig leder vurderer hvem som skal involveres og hvilken eventuell informasjon andre kan og bør få. Habilitet og kontradiksjon står sentralt.

Ansvarlig leder skal som hovedregel innen sju arbeidsdager fatte en beslutning om det er et kritikkverdig forhold. Hvis så, hva skal gjøres og hvem skal orienteres? Informasjon om valgt prosess skal gis skriftlig til varslere og omvarslede.

4. Hvis det er et kritikkverdig forhold, skal undersøkelse tilpasset det konkrete varselet iverksettes. Den som er omvarslet skal sikres kontradiksjon gjennom hele prosessen, slik at begge sider av saken blir tilstrekkelig belyst.

Forbundskontoret har nedsatt en fast undersøkelsesgruppe. Denne består av

forbundsleder, jurist, verneombud og tillitsvalgt. Tilsvarende bør opprettes i lokallagene, for å kunne håndtere saker på lavest mulig nivå.

Hvis det av habilitetsgrunner eller lignende er behov for å sette ut undersøkelsen av varselet, utenfor Politiets Fellesforbunds organisasjon, skjer dette henholdsvis til Unio, Politiets Fellesforbunds hovedsammenslutning, eller det advokatfirmaet som Politiets Fellesforbund samarbeider med.

De som gjennomfører undersøkelsen skal lage en rapport som oppsummerer funn og sender sine anbefalinger til den ansvarlige.

5. Ansvarlig leder beslutter hvordan saken skal løses og/eller lukkes. Beslutning om tiltak og eventuelle sanksjoner som iverksettes fattes av den med myndighet til dette.
 - a. Lokallagenes styrer ved leder er valgt av årsmøtet og svarer for sine medlemmer, jf. lokale og sentrale vedtekter.
 - b. Forbundsstyret er valgt av landsmøte og er Politiets Fellesforbunds øverste organ i landsmøteperiodene.
 - c. Generalsekretær tildeles fullmakt til å håndtere varslingssaker for sentrale tillitsvalgte (foruten forbundsstyret).
 - d. Varslingsnemnda arbeider etter mandat tilpasset det enkelte varsel. Nemnda håndterer et varsel i tråd med disse rutinene.
6. Når saken er avsluttet, skal prosessen evalueres, med hensikt å finne læringspunkter og forebyggende tiltak.

5. Særlige tilfeller

GJENGJELDELSER

Gjengjeldelser kan være både formelle reaksjoner og uformelle sanksjoner, både i forkant av at et varsel inngis, underveis i pros-

essene og etter at prosessen er avsluttet. Kort sagt enhver form for ugunstig behandling som følge av ytringen. Gjengjeldelser er forbudt i Politiets Fellesforbund, dette følger av forbudet i arbeidsmiljøloven. En varsler som opplever gjengjeldelse må underrette den ansvarlige leder, som straks skal iverksette undersøkelse og håndtere gjengjeldelsen.

KRITIKK FRA UTENFORSTÅENDE MOT POLITIETS FELLESFORBUNDS TILLITSVALGTE

Faglig uenighet og interessekonflikter mellom organisasjoner, arbeidstakerparter

og arbeidsgiverparter følger ordinære tvisteløsningsregler, jf. hovedavtalen.

STRAFFBARE FORHOLD

Hvis man i en varslingsprosess blir gjort kjent med straffbare kritikkverdige forhold, skal dette håndteres i ordinært strafferettslig spor. Vi har en rapporteringsplikt, hvis vi blir gjort kjent med straffbare forhold.



pf.no